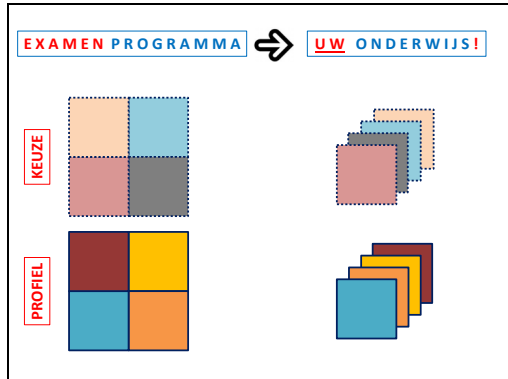

Organisatie van het onderwijs

Eerst een, dan twee, dan .....

Aanvankelijk leefde bij pilotscholen het idee dat ze de verschillende onderdelen van het examenprogramma (profielmodulen en keuzevakken) als eenheden aan moesten bieden in een lineaire volgorde

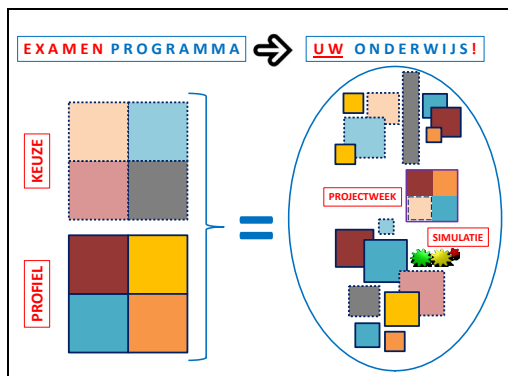
Op sommige scholen leverde dit problemen op. Eén school met het profiel E&O gaf aan dat leerlingen het erg saai vonden om gedurende ongeveer 8 weken 12 uur per week bezig te zijn met Administratie 1 en daarna 8 weken, 12 uur per week met Secretarieel 1 etc.

Jacobus Fruytier Scholengemeenschap, Apeldoorn

De Jacobus Fruytier Scholengemeenschap in Apeldoorn startte de pilot Z&W met de profielmodule 'Mens en gezondheid'. Eerst werd deze module helemaal doorgewerkt en afgesloten en daarna werd de profielmodule 'Mens en omgeving' aangeboden. Leerlingen vonden het erg saai om gedurende een aantal weken alle beroepsgerichte uren met één onderwerp aan de slag te zijn. Daarop heeft de school ervoor gekozen het programma echt zelf vorm te geven en daarbij scherp in de gaten te houden of alle onderwerpen aan de orde komen en alle doelen worden behaald. Leerlingen en docenten op deze school vinden dit een fijne manier van werken.

Hetzelfde examenprogramma wordt echter op Het Eemsdeltacollege wel lineair gegeven en op die school zijn zowel docenten als leerlingen daar erg tevreden over.

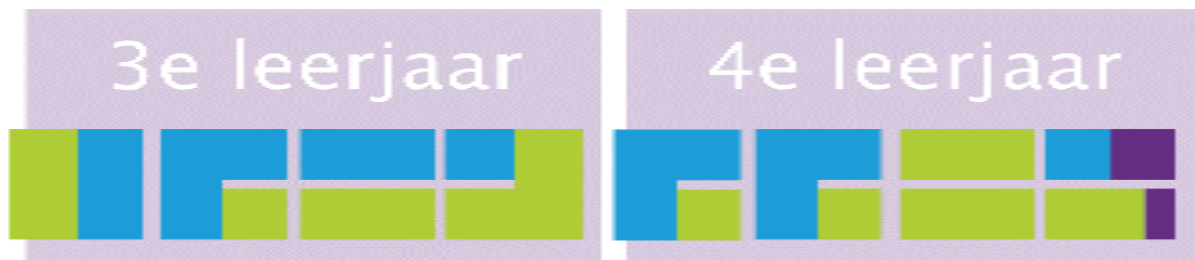
Om scholen te stimuleren zelf na te denken over onderwijs en hen duidelijk te maken dat examenprogramma en onderwijsprogramma niet een-op-een hetzelfde zijn is snel na de start van de pilot onderstaand plaatje gemaakt.

Dit opende bij een aantal scholen de ogen: ze gingen zelf aan de slag met hun onderwijs. Sommige scholen maken een volledig eigen onderwijsprogramma en houden in de gaten of alle doelen uit het examenprogramma voldoende aan de orde komen (bijv. SG Newton in Hoorn), andere blijven het programma 'bloksgewijs' invullen,

of kiezen voor een combinatie van beiden. maar hebben daar dan wel bewust voor gekozen. In alle gevallen maakt de school zelf een onderwijsprogramma op basis van het examenprogramma.

In de praktijk kan een onderwijsprogramma er dan als volgt uitzien:

Eerste profielvak dan keuzevakken

Vrijwel alle pilotscholen bieden in het derde leerjaar het profielvak aan en in het vierde leerjaar de keuzevakken. Vanwege de beschikbare tijd (het derde leerjaar omvat nu een keer meer weken dan het vierde) wordt er vaak voor gekozen aan het eind van het derde leerjaar één keuzevak af te ronden, zodat er aan het eind van het vierde leerjaar, als voorbereiding op het centraal examen, tijd overblijft voor examentraining.

Deze organisatievariant komt in de praktijk het meest voor:

Na 2 jaar pilot zien we verschillende organisatie modellen, waarbij het opvallend is dat er toch scholen zijn die kiezen voor de eerste opzet, waarin elk 'blokje' als apart deel aangeboden wordt, en daar heel tevreden over zijn.

Scala College, Alphen aan den Rijn

Op het Scala College in Alphen aan de Rijn werken alle leerlingen E&O gedurende 8 weken aan dezelfde profielmodulen, maar allemaal op hun eigen manier. De docenten hebben de profielmodulen opgedeeld in 25 tot 30 kleinere opdrachten, die bij de start van de module allemaal voor de leerlingen beschikbaar zijn. Op een volgformulier wordt bijgehouden welke opdrachten een leerling heeft uitgevoerd. Binnen de periode dat er aan een module/keuzevak wordt gewerkt bepalen de leerlingen zelf wanneer ze waarmee aan de slag gaan en in welke volgorde ze de opdrachten uitvoeren. Beperking is het beperkte aantal plaatsen in het lokaal waar praktische vaardigheden uitgevoerd kunnen worden.

Gedurende de les zijn alle leerlingen druk bezig met verschillende opdrachten. Tijdens zogenaamd GROW-gesprekken wordt niet alleen gesproken over wat leerlingen geleerd hebben en welke ervaringen ze opgedaan hebben, maar ook waarom ze bijv. telkens met theorieopdrachten beginnen.

Leerlingen vinden het erg prettig dat ze zelf de volgorde van de opdrachten mogen bepalen en zijn hierdoor extra gemotiveerd.

Varianten in het organiseren

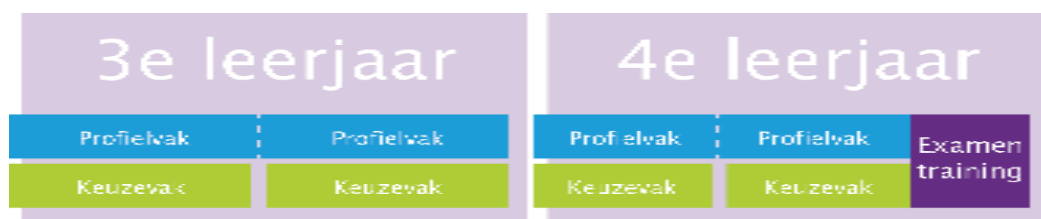
In de loop van de pilot hebben verschillende scholen hun eigen organisatie model ontwikkeld. Veel scholen geven aan dat ze nog lang niet uitontwikkeld zijn: 'Wij zijn pilotschool en mogen dus dingen uitproberen' is een opmerking die vaak gehoord wordt.

Maris College, Den Haag

Het Maris College Bohemen in Den Haag biedt het beroepsgerichte profielvak als één geheel aan en heeft het zelf verdeeld in acht periodes, passend bij de werkplekken van Zorg & welzijn. In het derde leerjaar moeten alle leerlingen de acht werkplekken doorlopen, telkens in wisselende groepen, die door de school samen worden gesteld. Elke twee en halve week wisselen de groepjes en de werkplekken tot ongeveer 8 weken voor het eind van het schooljaar het hele profielvak is afgerond. De laatste periode van het derde leerjaar wordt gebruikt voor één keuzevak. Leerlingen kunnen dan (en in het vierde leerjaar) kiezen uit tien keuzevakken. Elk keuzevak is een afgeronde eenheid. Zowel aan de werkplekken in het profielvak als aan de keuzevakken zijn LOB-opdrachten gekoppeld.

2College, Oisterwijk

2College in Oisterwijk heeft weer een andere organisatievariant ontwikkeld.

Het profielvak wordt als één geheel, verdeeld over twee jaar aangeboden en omvat de helft van de voor beroepsgericht beschikbare onderwijstijd per week (6 uur, verdeeld over 2 uur koken, 2 uur theorie en 2 uur die flexibel wordt ingevuld). In de overige tijd per week worden keuzevakken aangeboden. Leerlingen kunnen uit meerdere keuzevakken kiezen. De keuzevakken worden door middel van korte workshops geïntroduceerd, waarna de leerlingen een keuze maken. Een keuzevak bestaat altijd uit een combinatie van binnen- en buitenschools leren.

De leerlingen van 2College vinden de combinatie van keuzevak en profielvak erg prettig, ook omdat een deel van elk keuzevak bestaat uit buitenschoolse activiteiten in de werksituatie.

Het Elde College, Schijndel

Het Elde college in Schijndel heeft voor een afwisseling van profielmodulen en keuzevakken gekozen. Voordeel hiervan is dat leerlingen telkens een periode 'iets moeten' en daarna 'iets kunnen kiezen'. Deze afwisseling bevalt deze school en de leerlingen erg goed. Leerlingen zijn steeds afwisselend bezig met iets dat moet en iets dat ze zelf kiezen.

